

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Elismerés a hősöknek.

A belügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé a most dúló háboruban a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítéséről. E javaslat szerint a nemzet halás elismerését nyilvánítja ki mindazoknak, akik a hadrakelt sereg kötelékében hivatásosan teljesítették kötelességeiket; azok emlékének megőrzését pedig, akik életükkel adózták a veszélyben torgó haza védelmében, a késő utókor hálás kegyeletére bizza. Végül elrendeli, hogy minden község vagy város anyagi erejének megfelelő, méltó emléken örökítse meg mindazoknak nevet, akik lakói közül a hazáért életüket áldozták.

Természetesen ennek a törvényjavaslatnak sem célzata, sem formája ellen semminemű kifogást nem emelünk. Hiszen az a törvény, amely majd ennek a javaslatnak alapján szentesítést nyer, nem cselekszik egyebet, mint szavakba foglalja és a törvénykönyvbe iktatja azokat a meleg, halás szeretettel teljes érzelmeket, amelyeket mindannyian érzünk a hazánkat, tűzhelyünk védő fiaink, testvéreink iránt. Még az ellen sem emelünk kifogást, hogy a kormány már most, a háború kellő közepén elerkezettnek látja az időt, hogy a törvényhozás kifejezze hálóját, elismerését a hazát védő hősök iránt. Az egyetlen, ami ellen tiltakozunk az, mintha ezzel a törvénnyel le volna róva minden, amivel a magyar állam a harcúterben küzdő, vérző fiainak tartozik.

Nagyon szép, nagyon lélekemelő és bizonyára nagyon buzító hatású is bír az, ha a törvényhozás szép szavakban kifejezi hálóját a küzdő hősök iránt, de ez nem elég. Annak a fronton harcoló hős katonának a lelkét a honszerelmen kívül még egyéb nemes nemes érzelmek is eltöltik: a családjára, a hivesére, a gyermekére való aggodalmas rá gondolás. És e szorongó gondolatok között, bizonyára utolsósorban de helyet foglalhat a maga számára való rá gondolás is: mi lesz belőle, ha a szörnyű küzdelemből meggyőzően, bennán, csonkán nyomorékul tér haza? Az államnak első és elengedhetetlen kötelessége, hogy ezeket a kínzó aggodalmakat az érte harcoló hős katonának lelkéből kigyomlája és helyébe oltsa azt a megnyugtató tudatot, hogy sem őt magát, sem családját az a nemzet, amelyért harcolt, el nem hagyja.

Ugy véljük tehát, hogy az a szép törvényjavaslat, amelyet a belügyminiszter terjesztett a képviselőház elé, akkor lett volna igazán szép és lélekemelő, ha vele együtt a háborús rokkantak ellátásáról és az elesett családjainak kielégítő gyámoltásáról szóló javaslatokat is betejesztette volna a kormány. Ha az elismerő szavakkal nem kellett várni a háború végeig, nem értjük, miért kelljen várni azzal a kezeltfogható elismeréssel, amellyel az állam hős fiainak tartozik és amely már most is sok könyvet letörölhetne, sok nyomort enyhítene, olyan könyvet és olyan nyomort, amelyet a haza védelmében való önfeláldozás zúdított az ártatlan családokra?

Es még egyet. Ne gondolja a belügyminiszter ur, hogy azok, akiknek a haza olyan hálával tartozik, hogy azt egy külön törvényben kell kifejezni megérdemlik legalább is azt, hogy ennek a hazának, amelyet ők védtek meg az elpusztulástól, egyenlő jogu polgárai legyenek?

Kérhetetlen szigorral kell eljárni az árdragítókkal!

A belügyminiszter rendelete.

A belügyminiszter tréyes hangú rendeletet intézett a városok polgármestereire, amelyben az árdragítókkal szemben kérhetetlen szigorú követel. Az erre vonatkozó rendelet ma érkezett meg Ujhely városához.

A rendelet szószertint így hangzik:

A hadviselés sikerének egyik legfontosabb előfeltétele, hogy a hadsereg épp úgy, mint a polgári lakosság a közszükségleti cikkeiben ne szenvedjen hiányt.

Ez teszi elkerülhetelenné az esősrendű közszükségleti cikkek igénybevétele (rekvirálás), az azokkal üzhető árdragító visszavételek lehetőséget megakadályozását és azt, hogy az említett cikkek egy részének megfelelő elosztásáról a hatóság gondoskodjék.

Az igénybevett dolgoknak lelkiismeretes bejelentése és beszovalgatása, továbbá az árdragítás megállítására irányuló rendelkezések érvényesülése ehhez képest esősrendű fontossága és így a hatóságoknak nemcsak hivatali, hanem hazafias kötelességük is, hogy az említett rendelkezések pontos foganatosítását szigorúan ellenőrizzék és azoknak minden kijátszását, vagy megsértését kiméretlenül megtiloják.

A több oldalról hallható panaszok azonban arra engednek következtetni, hogy sok helyütt a rekvirálási és az árdragítás ellen irányuló rendelkezéseknek eme nagyfontosságát sem a község nem ismeri fel, sem az a körülményeket mulasztások vagy visszaélések suíják a hatóságok nem mérlegelik az azokhoz fűződő hátrányos következmények nagyságához méltóan.

Az előbbi a rekvirálási és az árdragítás megakadályozására irányuló rendelkezések ellen elkövetett nyugszabasu kihágás, az utóbbit pedig az a tapasztalat igazolja, hogy a rendőri büntető bíróságok ezeket a kihágásokat túszagosan enyhén bíralják meg és a visszaélések súlyos következményeivel, illetőleg az árdragítás útján elért vagy elérhető jogtalan nyereség értékevel arányban egyáltalán nem álló csekély büntetéseket sújtják; a vád képviselői pedig az ilyen enyhe ítéletekben többnyire megugyozsznak.

Amikor ennél fogva a rekviráló és az árdragító megállítását célzó rendelkezéseknek a hadviselés érdekére és sikerére kiható nagy fontosságát ismételtelen is nyomatékosan hangsúlyozom, figyelmébe ajánlom a kihágások megtorására hivatott rendőri büntető bíróságoknak is, annak kiemelésével, hogy hivatali és hazafias kötelességeiket egyaránt megsértik, ha a rekvirálások és az árdragítások körüli tapasztalt visszaéléseknek, amelyek a hadviselés érdekét oly messzemenőleg veszélyeztetik, valódi súlyuknál sokkal inkább jelentőséget tulajdonítanak a megtorításra megállapított büntetéseket, különösen pedig az árdragító visszaélésekre megállapított pénz büntetéseket, amelyeknek visszariasztó hatásuknak is kellene lenniük, a csekély mértékű fontosságával arányban nem álló alacsony mértékben szabják ki.

Felhívom ennél fogva polgármester urat, emékeztesse az első fokon eljárni hivatott rendőri büntető bíróságokat a rekvirálási és az árdragítás megakadályozását célzó rendelkezések nagy jelentőségére és megszegésüknek a hadviselés sikerét veszélyeztető súlyos következményeire és ajánlja figyelmükbe, hogy a törvényhozás intencióival júnak ellentétbe, ha az ilyenmő kihágások megtorításaképpen kiszabott büntetések mértékének megállapításánál ezeket a tekinteteket szem elől tévesztik.

Felhívom továbbá polgármester urat, közölje e rendeletet a vád képviselőire hivatott ügyészekkel és ügyességi megbízottakkal is avégből, hogy az abban kimélt szempontokat a vád képviselőiténél vegyék gondos figyelembe.

Javul a helyzet a petróleum fronton.

Kiméretlenül ostorozzuk a hibákat kérielhetetlen szigorral sürgetjük a helyzet javítását célzó intézkedéseket de viszont örömmel emélekezünk meg minden olyan intézkedésről és rendszer változásról, amely a megélhetést és a közszükségleti cikkek beszerzését megkönnyíti.

A helyzet elviselhetetlenségének vagy nem tudjuk milyen ható erőnek tudjuk be, hogy a petróleum javít kivesítésnél a hatóság egyszerű kivetelesen levette a vaskalaposságot, nem maradt következetes régi bűneihez, hanem az összpontosítás helyett, a decentralizálással próbálkozott. A kísérlet fényesen bevált és az a község, amely eddig túrelmetlen, renitens híreből állott, szeled baránniá változott. Jóleső örömmel látjuk, hogy a féktelen és szertelen verekedések, botrányok, a szakra menő tömegek lázas túrelmetlensége egy csapásra megszűnt és senki sem akart a rend ünnepein, ünneprontó lenni.

Soha nem történt még meg, hogy egy polgármesteri hirdetés olyan színtelen általános örömet és meglepődést váltott volna ki a túrelmetlen nékülözö községből, mint a közlés, hogy a fogyasztó község a petróleum javításhoz, utak szerint beosztva, a város különböző pontjain juthat. Megörvendezt a község, hogy botrányok nélkül, rövidesen hozzá juthat ahhoz, aminek megszerzéséhez eddig, várszában eltöltött keserves napok és vörös telekedések szükségeltettek. Amint mondtuk a kísérlet szabben vált be, mint remélni mertük. Végig jártuk az összes jegykiosztó helyiségeket és egy helyen sem tapasztaltunk, sem munka torlódat, sem lázongó tömegeket. Mindenki nyugodtan türelmesen várta azt a rövid időt, amikor reá került a sor és átvehette petróleum javítást.

Az érem egyik oldala már fényes, annál sötétebb azonban a másik.

Nem lehet ugyanis a petróleumnál egységesen minden háztartásnak egyenlően megállapítani a kiosztandó mennyiséget, mert a petróleum használata másképp bíralandó el, mint a p. az élelmiszerekké. Ezt nem lehet fejenként kivetni, hanem figyelembe kell venni a lakóhelyiségek számát és nagyságát, amelyben petróleummal világítanak és különösen a különféle foglalkozási ágakat és családi körülményeket. Van olyan sok háztartás, ahol a tervezetbe vett 2 liter havonkénti mennyiség teljesen elegendő,

miig sok iparosnál a mennyiség csak olaj a tüze. Illuziorussá teszi az összes intézkedéseket a petróleum hiánya. Pontos tehát arról is idejében gondoskodni, hogy a város részére kiutalt petróleum-mennyiség mindenkor megérkezze. Ezek a kérdések várnak még megoldásra, amik sokkal nagyobbak, mint amilyenek első pillanatra látszanak.

Természetes azonban, hogyha az összes részletrkérdések megoldást nyernek, az nem jelenti még a petróleum bőséget. A közönség is kell, hogy hozzájáruljon ahhoz, hogy a közlelemzés szekere zökkenés nélkül, feltartóztatatlanul haladjon a megkezdett útján. Ez a hozzájárulás pedig semmi egyéb, mint az anyag észszerű beosztása és a takarékosság.

HIREK.

Üzenet Szibériából.

Messze idegen országból, annak is legfagyosabb részéből, ahol a gondolat szabadságát békés időkben is fogva, lenyűgözve tartja a cárizmus bilincse, egy szerű szerény levelezőlapot kapunk. Rajtanéhány szó, csak amelynek mindegyike betűje, azonban az olthatatlan honvágy, hazaszeretet vérsíros betűivel íródott.

„Szibériai fogságunkból sok-szerencsét kívánunk az újévre, a Felsőmagyarországi Hirlapnak.“

Berezowá, nov. 22 1916.

Fuchs Miklós,
Lefkovic Lőrincz,
Deutsch Jenő,
Rösenblith József,
és Klein Ignácz Saujhely,
Klein Nándor Rice,
Fullmann Lajos Munkács,
Goldschmidt József N. Mihály

A lekötélezően kedves figyelmet avval honoráljuk, hogy a nyilvánosság útján, hozzuk az az aláírók hozzátartozóinak tudomására, hogy fiaik egészségesek, csak szívszorongva várják a szerencsésebb békés esztendőit.

— **Főúri eljegyzés.** Csikszentkirályi és krasznahorai Andrassy Manó gróf os. és kir. kamarás, a kassai 5. honvédhuszárezred tart. hadnagya, Andrassy Géza gróf v. b. t. t. országgyűlési képviselő, szolgálatonkívüli huszárezredes és neje, szül. Kaunitz Elenora grófnő csillagkeresztet palotahölgy fia eljegyezte Cholowiecka Mária grófnőt, Cholowiecka Ede os. és kir. főszertartás mester és neje szül. Borkowska Ilona grófnő leányát.

— **Kürthy segít a szállítási műzériákon.** Az Országos Közlelemzési Hivatal elnöke, Kürthy Lajos báró távirati uton értesítette a vidéki hatóságokat, hogy abban az esetben, ha valamely közlelemzési cikk uton van a városok részére, de megkezdését szállítási nehézségek gátolják, forduljanak hozzá. A hivatal készséggel fog eljárni, hogy a szállítási akadályok lehetőség szerint elháruljanak és a városok és községek idejekorán hozzájuthassanak a szükségeselt árukhoz.

— **Fekete pecséték a hivatalos iratokon.** A belügyminiszter leiratot intézett. a törvényhatóságokhoz, amelyben annak az óhajának ad kifejezést, hogy a király elhunyta alkalmából elrendelt országos gyász teljes ideje alatt, tehát 1917. május 29. ig, az általuk tett írásos intézkedéseken fekete pecsétet használjanak. Gyászkeretű papír használata az ismert viszonyok folytán, nehézségekbe ütközik, ezért óhajtja a miniszter, hogy a kegyeletes gyászt a fekete pecsét használatával dokumentálják a hatóságok.

— **Rendelet a tiszthelyettesekről.** A tiszthelyettesi rang a háború alatt létesített új rangfokozatok egyike s mindaddig volt, hogy e rézesillagos ezüst parolis hadfiak tiszt vagy legénységi állományhoz tartoznak-e. Családjaik hadisegélyt nem kaptak és a tiszt segélypénztárról élveztek járulékat, viszont katonai okmányokon és általában a köztudatban mint altisztek szereletek. A honvédelmi miniszter most már rendeletben állapította meg a tiszthelyettesek hovatartozandóságát. Az alispáni hivatalhoz léérkezett rendelet közli, hogy a tiszthelyettesek magasrangú altiszteknek tekintendők s családjaik részére hadisegélyt kell folyósítani.

— **A tejszin eltitlása és a vaj maximalása.** A hivatalos lap közli a kormányrendeletét a tehéntej és a tejtermékek forgalmának szabályozása tárgyában. A rendelet szerint január 15-től kezdve tejszint (kávetejszint, habtejszint, édes tejszint, tejsűrű, tejszinhabot), valamint általában mesterségesen felfokozott zsírtartalmu tejet természetben a közfogyasztás céljára eladni, kiszolgáltatni, vagy erre a célra egyébként forgalomba hozni tilos. Budapesten már eddig is el volt tiltva a habtejszín, most eltitlították az ország egész területén. A sajt gyártásával ipar- vagy keresetszerűleg foglalkozó cégek üzemet az országos közlelemzési hivatal elnöke a szükséghez képest korlátozhatja. A tehéntejből készült mindenemű vaj és túró legmagasabb árát időről-időre az országos közlelemzési hivatal elnöke fogja megállapítani. A vaj és túró szállítására kötött szerződések érvénytelenek, ha a szerződésben kikötött vételár a most megállapítandó maximális árát meghaladja. Az, aki a rendelkezések ellen vét, hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. — A Budapesti Közlöny legutóbbi száma közli az Országos Közlelemzési Hivatal elnökének rendeletét a vaj és túró legmagasabb árának megállapításáról. Az I. rendű vajat a termelő a nagykereskedőnek csomagolva (paris Budapest állomás) kilogrammonként 11 korona 60 fillérnél, — a nagykereskedő viszont a kiskereskedőnek hordókban, vagy 5 kilogrammos tömbökben 11 korona 80 fillérnél, félkiló, vagy kisebb adagokban kiformálva 12 korona 50 fillérnél drágábban nem adhatja. A fogyasztótól követelhető legmagasabb ár 12 korona 80 fillér. A másodrendű (rósvaj, főzövaj, fahusi) vaj, vagyis amelynek 80 százalékban alul van zsírtartalma: a fogyasztó számára kilogrammonként 8 korona 60 fillér. A tehéntúró legmagasabb ára a termelőnél 2 korona, a kereskedőnél 2 korona 40 fillér.

Kávéházak, cükraszok, vendéglősök a nagykereskedőkkel egyenlő elbírás alá esnek.

— **Az Érdekes Újság és a koronázás.** Fürgességének ismét újabb tanulmányát adja Az Érdekes Újság, amely már a kedden megjelenő 1917. évi I. számában a királyi pár bevonulásáról, a koronázásról és annak minden részletről kimerítő képes tudósítást, rengeteg fényképet és művészi rajzot közöl. A 68 oldal terjedelmű gazdag kétfős szám ára 60 fillér.

Mai távirataink.

Vaceni falut elfoglaltuk

Budapest, jan. 15.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Keleti hadszíntér:

Tegnap délután török csapatok rohammal elfoglalták Vaceni falut, az utolsó helységet, a melyet az ellenség Szerethől délre megszállva tartott.

József főherceg vezérezredes arcvonalának déli szárnyán az oroszok és románok erős támadásokat intéztek azon állások ellen, melyeket az utolsó napokon a Szereth völgyben északra elfoglaltunk, a támadókat mindenütt visszavertük; tovább északra semmi újság.

Olasz hadszíntér:

Az elmúlt éjszakán szétrobbantottuk a Nagylagazudi mellett az állásunk és az ellenség állása között húzódó déli fal melletti összekötő sziklát, a robbantás teljesen sikerült. A két ellenfelet most már széles szakadék választja el. A Kraszt-arcvonalon időnként valamivel élénkebb a tüzérségi tevékenység.

Délkeleti hadszíntér:
Változatlan.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Visszavert orosz és román támadások

Berlin, jan. 15.

A német nagyvezérkar jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Sommetől északra az élérk tüzérségi tűz tovább tart. Mig ellenséges járőrök előretöréseit több ponton visszavertük. Saját felderítő osztagaink eredményes vállalkozással toglyokat és géppuskákat szállítottak be.

Keleti hadszíntér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala: A haditevékenység borus időjárás mellett csekély maradt.

József főherceg vezérezredes arcvonalá: A Susita völgytől északra újabb állásainkat erős orosz és román erők támadták meg, az ellenséget mindenütt megvertük.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: A Buzeu és a Szereth torkolata között Vadenit a Szerethől délre az oroszoktól megszállva tartott utolsó helységet kedvezőtlen időjárás ellenére rohammal elfoglaltuk.

Macedon arcvonal: Változatlan.

LUENDORF,
első főszállás-mester.

Menyasszonyi kelengye
bevásárlásnál ajánljuk
Szegő Sándor

ruhaárulárnak nagy fehérnemű osztályát. Előszáru árak, olcsó árak

Kiégetett törkölyt

mint a „Magyar Olaj- és Zsiripari Központ R. T.“ főbizományosa

nagyobb mennyiségben

legmagasabb árban vásárolok

GRÜNBAUM SIMON
Sátoraljaihely.

Eladó

egy lipizai telivér mén, 5 éves, almás-szürke, teljesen belovagolva, fedeztetési engedéllyel háromezeröttszáz koronáért
Cseley Márton cseleji gazdaságában.
Vasutállomás: Upor.